

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ» ІМЕНІ Т. Г. ШЕВЧЕНКА

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням вченої ради
Національного університету
«Чернігівський колегіум»
імені Т. Г. Шевченка
Ректор _____ Олег Шеремет
Протокол №__ від____ 2023 р.

Введено в дію наказом
ректора

№__ від____ 2023 р.

ПОЛОЖЕННЯ (проект)
про Кодекс честі
Національного університету
«Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Кодекс честі Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка (далі Кодекс честі НУЧК) встановлює загальні моральні принципи та правила етичної поведінки осіб, що працюють і навчаються в університеті, якими вони мають керуватись у своїй діяльності;

1.2. Корпоративна культура, як система цінностей та принципів, які поділяються і підтримуються спільнотою НУЧК, об'єднує в собі професійну, організаційну, правову, економічну, комунікативну, інформаційну, екологічну, моральну культури, а також елементи освітянської та студентської субкультури, що реалізуються через відповідні традиції, переконання, етичні норми та звичаї;

1.3. Корпоративна культура ґрунтується на колективних цінностях і визначає основні орієнтири поведінки всіх працівників та студентів університету, розвиваючи у них почуття відповідальності й причетності до закладу, що є необхідною умовою реалізації університетом його статутних завдань;

1.4. Цей Кодекс є одним із основних документів нормативної бази НУЧК, які орієнтують кожного члена колективу на досягнення спільної мети, концентрують і спрямовують ініціативу та підприємливість, а також упорядковують ділове спілкування й забезпечують сприятливий морально-психологічний клімат у колективі;

1.5. Кодекс створено на підставі чинного українського законодавства, зокрема, Закону України «Про вищу освіту», Статуту Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, на засадах тисячолітньої вітчизняної освітянської традиції, сучасного українського (Кодекс честі Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», Кодекс корпоративної культури державного закладу «Дніпропетровська медична академія МОЗ України», Кодекс честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Кодекс честі ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України», Кодекс честі Таврійського державного агротехнологічного університету, Кодекс честі Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського) та міжнародного досвіду запобігання академічній нечесності;

1.6. Кодекс є переліком настанов і цінностей, дотримання яких представниками спільноти НУЧК є необхідним як на території університету, так і поза ним.

2. ОСНОВНІ ЦІННОСТІ ТА ПРИНЦИПИ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ

2.1. *Принцип законності.* У своїй діяльності члени університетської громади суворо дотримуються приписів законів, а також стимулюють до цього інших;

2.2. *Принцип взаємної довіри.* Атмосфера довіри заохочує вільний обмін ідеями та інформацією в університетському середовищі, сприяє співпраці та вільному продукуванню нових ідей, позбавляє страху, що результати діяльності може бути вкрадено, кар'єру зруйновано, а репутацію підірвано;

2.3. *Принцип чесності та порядності.* У навчальній та викладацькій діяльності, у наукових дослідженнях, у практичній роботі тощо представники університетської спільноти зобов'язані діяти чесно, бути відвертими й у жодному разі свідомо не висувати неправдивих тверджень та не розповсюджувати пліток, уникати хабарництва у взаємостосунках, протидіяти будь-яким формам корупції;

2.4. *Принцип справедливості та об'єктивності.* У взаємовідносинах між членами університетської спільноти важливим є неупереджене ставлення одне до одного, правильне й об'єктивне оцінювання результатів навчальної, дослідницької та трудової діяльності. Здатність розглядати питання, що є предметом дискусії, відсторонено, незважаючи на особисті вподобання чи вигоду;

2.5. *Принцип компетентності й професіоналізму.* Члени університетської спільноти зобов'язані підтримувати найвищий рівень компетентності у роботі та навчанні. Необхідним є постійне підвищення ними свого освітнього та наукового рівня як форми здійснення принципу «від освіти на все життя – до освіти впродовж усього життя»;

2.6. *Принцип відповідальності.* Студенти та працівники університету повинні бути відповідальними за результати власної діяльності та не уникати взятих на себе зобов'язань. Бути відповідальним – це протистояти ганебним вчинкам, негативному впливу інших осіб і слугувати прикладом для інших, усвідомлення і готовність діяти раціонально для блага суспільства;

2.7. *Принцип партнерства і взаємодопомоги.* З метою підвищення якості навчальних та дослідницьких результатів представники університетської

спільноти орієнтуються на партнерську взаємодію, колективну працю, паритетну та освітню діяльність;

2.8. Принцип взаємоповаги. Повага в університетському середовищі повинна бути взаємна і вимагає виявлення її як до себе, так і до інших, незалежно від віку, статі, статусу. Обов'язковим є уникнення ситуацій залякування, погроз, принижень та зневажання честі членів університетської спільноти, булінгу, фізичного та психічного насильства, нецензурної мови, проявів будь-якої дискримінації. Варто поважати й цінувати різноманітні, а іноді й протилежні, думки та ідеї. Особа, яка навчається, розглядається як незалежна особистість і партнер, а не тільки як об'єкт педагогічної діяльності;

2.9. Принцип академічної доброчесності. У своїй навчальній та викладацькій діяльності, у наукових дослідженнях, практичній роботі тощо представники університетської громади зобов'язані діяти порядно, доброчесно. Академічна доброчесність - це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. Порушення принципу академічної доброчесності не лише завдає шкоди репутації університету, а й зменшує цінність освітніх та наукових ступенів, що здобуваються в університеті;

2.10. Принцип особистого прикладу. Утвердження академічної доброчесності, гуманістичних цінностей, ідеалу у міжособистісних відносинах можливе тільки за умови власного особистого прикладу. Особистий приклад – найкращий метод виховання та вдосконалення системи суспільних відносин. Викладачі, дослідники і студенти, які виявляють прагнення до академічної доброчесності, не лише стають зразками для наслідування, але й підвищують стандарти освітньої та наукової діяльності в цілому;

2.11. Принцип академічної свободи. Член університетської громади вільний у виборі об'єктів та методів досліджень, може висловлювати і поширювати будь-які ідеї та погляди, критикувати ідеї, погляди та діяльність інших. Обмеженням академічної свободи є чинне законодавство та професійна етика. Дискримінація та зведення рахунків у зв'язку з критичними чи контрверсійними висловлюваннями неприпустимі;

2.12. Принцип прозорості. З метою уникнення зловживань посадовим становищем виборними чи призначеними представниками університетської громади необхідно, щоб усі процедури, які стосуються освітньої,

науково-дослідницької, господарської та фінансової діяльності, були прозорими і нескладними, а на вимогу членів університетської громади їм надавалась будь-яка інформація щодо діяльності університету, крім тієї, доступ до якої обмежено законодавством;

2.13. *Принцип безпеки та добробуту.* Студенти та працівники Університету повинні піклуватися про безпеку та добробут членів університетської громади, забезпечувати сприятливі умови для роботи студентів і викладачів з особливими потребами. Будь-яка діяльність студентів і працівників університету не повинна завдавати шкоди здоров'ю, життю та майну будь-кого загалом та членів університетської громади, зокрема;

2.14. *Принцип шанобливості.* Члени університетської спільноти зобов'язані шанувати історію Університету та осіб, які зробили значний внесок у його розвиток.

Дотримання вищезазначених принципів має бути справою честі всіх без винятку членів університетського співтовариства.

3. НОРМИ ЕТИЧНОЇ ПОВЕДІНКИ ПРАЦІВНИКІВ І СТУДЕНТІВ НУЧК ІМЕНІ Т. Г. ШЕВЧЕНКА

3.1. Гідним для працівників і студентів НУЧК є:

3.1.1. дотримуватися вимог законодавства України та внутрішніх нормативних документів університету, не чинити правопорушень і не сприяти їхньому скоєнню іншими особами;

3.1.2. вшановувати та вивчати минуле університету, творчі здобутки його визначних вчених, педагогів, випускників, які вписали яскраві сторінки у літопис вітчизняної та світової освіти, науки і техніки;

3.1.3. цінувати ділову репутацію університету, піклуватися про його позитивний імідж у професійному співробітництві, не чинити дій, що завдають шкоди його інтересам та протидіяти будь-яким спробам підірвати його авторитет, забезпечувати конфіденційність службової інформації;

3.1.4. приймати на себе відповідальність за реалізацію декларованих цілей і усвідомлювати свою причетність до успіхів і невдач університету;

3.1.5. дбайливо ставитися до майна університету, дотримуватися чистоти і порядку в спорудах та на території закладу на робочому місці, у навчальних аудиторіях, лабораторіях, гуртожитках тощо; бережно і виключно з метою виконання посадових обов'язків чи освітньої діяльності використовувати

офісну техніку, засоби зв'язку, транспорт, навчальне та лабораторне обладнання, бібліотечний фонд тощо;

3.1.6. поважати честь, гідність та особисту недоторканість особи, незважаючи на її стать, вік, матеріальний стан, соціальне становище, расову приналежність, релігійні та політичні переконання;

3.1.7. вести себе коректно, не допускати відхилень від визнаних форм ділового спілкування, висловлювати підтримку, розуміння та позитивне ставлення до членів колективу, не дозволяючи необґрунтованих негативних суджень на адресу колег та товаришів;

3.1.8. вести здоровий спосіб життя, піклуватися про підтримку своєї працездатності і відповідально ставитися до здоров'я інших людей, у тому числі – з обмеженими можливостями;

3.1.9. дотримуватися умов укладеного трудового договору, функціональних обов'язків (вимог посадової інструкції) та правил внутрішнього розпорядку, подаючи позитивний приклад іншим членам колективу;

3.1.10. підвищувати рівень професійної майстерності, вивчати вітчизняний і зарубіжний досвід, обмінюватися результатами досліджень із колегами та партнерами, орієнтуючись при цьому на цілі і завдання розвитку університету, зберігаючи і захищаючи його інтелектуальну власність, поважати авторські права, вважати недопустимими підробки та плагіат;

3.1.11. сприяти становленню та розвитку партнерських відносин між викладачами і студентами університету.

3.1.12. допомагати працівникам та студентам університету, що опинилися у складних життєвих обставинах.

3.1.13. підвищувати престиж університету власними досягненнями у навчанні, науці, творчій діяльності, спорті, художній самодіяльності тощо.

3.1.14. піклуватися про чистоту власної мови та мови колег.

3.1.15. поважати думку студентства, проявляти у спілкуванні з молоддю терпіння, стриманість та доброзичливість, не допускаючи при цьому панібратства;

3.1.16. з повагою ставиться до студентських організацій університету, зокрема, до студентської профспілкової організації та студентського самоврядування;

Особам, що навчаються:

3.1.17. сумлінно та самостійно (крім випадків, які санкціоновано передбачають групову роботу) виконувати навчальні та дослідницькі завдання;

3.1.18. наполегливо оволодівати знаннями та професійними навичками, виконуючи всі вимоги навчального плану;

3.1.19. проявляти громадянську активність і відповідальність, брати активну участь у житті групи, курсу, факультету / інституту та університету через різні форми самоврядування, самодіяльності, фізичної культури, спорту та волонтерської діяльності;

3.1.20. проявляти у спілкуванні доброзичливість, повагу та чемність, не допускаючи будь-яких проявів неповаги до старших, нецензурних висловів, грубості тощо.

3.2. Неприйнятним для працівників і студентів Університету є:

3.2.1. порушення норм моралі, що включає негідну поведінку в громадських місцях;

3.2.2. вживання, виготовлення й поширення наркотичних речовин, розпивання алкогольних напоїв та куріння в громадських місцях;

3.2.3. використання службових і родинних зв'язків з метою отримання нечесної переваги в освітній, науковій або трудовій діяльності;

3.2.4. участь у будь-якій діяльності, що пов'язана з обманом, нечесністю; підробкою та використанням підроблених документів, що мають відношення до навчання чи посадового становища в університеті;

3.2.5. запізнення або пропуски навчальних занять або роботи без поважних причин;

3.2.6. поширення неправдивої та компрометуючої інформації про студентів, викладачів і працівників;

3.2.7. розповсюдження негативних чуток про університет, працівників і студентів;

3.2.8. використання без дозволу ректорату, деканату символіки університету, факультету у різноманітних заходах, не пов'язаних з діяльністю університету.

3.2.9. порушення академічної доброчесності;

3.2.10. агресія проти інших осіб, сексуальні домагання, участь в азартних іграх.

3.3. Порушенням академічної доброчесності вважається:

3.3.1. академічний плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

3.3.2. самоплагіат - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

3.3.3 фабрикація - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

3.3.4. фальсифікація - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

3.3.5. списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

3.3.6. обман - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

3.3.7. хабарництво - надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

3.3.8. необ'єктивне оцінювання - свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

4. МЕХАНІЗМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ НОРМ КОДЕКСУ

4.1. Працівники та студенти університету зобов'язані знати і дотримуватися Кодексу честі, нести відповідальність перед спільнотою університету за свою діяльність і поведінку;

4.2. Незнання чи нерозуміння етичних норм не є виправданням неетичної поведінки;

4.3. Упровадження Кодексу здійснюється через:

- визнання його принципів усією спільнотою університету та їх неухильне виконання;
- пропаганду, поширення та реалізацію задекларованих принципів власним прикладом кожного члена колективу;
- активну й ініціативну участь кожного на рівні його можливостей та компетенції у вирішенні завдань, що стоять перед університетом;
- визнання персональної відповідальності кожного члена університетської спільноти за порушення норм Кодексу (у тому числі і з боку сторонніх відвідувачів, за яких вони несуть відповідальність);
- активне залучення працівників та студентів до робіт з благоустрою території та приміщень університету;
- активізацію діяльності громадських організацій та органів студентського самоврядування.

4.4. За порушення норм Кодексу до працівників і студентів університету Комісією з питань етики та академічної доброчесності можуть бути застосовані наступні заходи впливу:

- рекомендація принести публічні вибачення;
- оголошення публічного осуду;
- розгляд питання на засіданні комісії з питань профілактики правопорушень;
- клопотання перед адміністрацією та органами студентського самоврядування про застосування засобів дисциплінарного впливу, у тому числі відрахування осіб, що навчаються;
- зобов'язання здійснити матеріальне або фінансове відшкодування заподіяних збитків;
- клопотання перед адміністрацією університету про звільнення викладача, працівника чи відрахування здобувача вищої освіти або щодо наказу ректора про притягнення до дисциплінарної відповідальності.

5. КОМІСІЯ З ПИТАНЬ ЕТИКИ ТА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ НУЧК

5.1. З метою моніторингу дотримання членами університетської громади морально-етичних та правових норм цього Кодексу в НУЧК створюється

Комісія з питань етики та академічної доброчесності (далі – Комісія). Комісія наділяється правом одержувати і розглядати заяви щодо порушення Кодексу честі та надавати пропозиції адміністрації університету (факультетів та інститутів) щодо накладання відповідних санкцій.

5.2. Комісія у своїй роботі керується Конституцією України, Законом України «Про вищу освіту», іншими чинними нормативно-правовими актами, Статутом університету, цим Кодексом та Положенням про Комісію з питань етики та академічної чесності, яке затверджується Вченою радою НУЧК.

5.3. До основних повноважень Комісії належить: виявлення та встановлення фактів порушення доброчесності, надання рекомендацій та консультацій щодо способів і шляхів дотримання принципів доброчесності, отримання та розгляд заяв щодо порушення принципів доброчесності, сприяння попередженню випадків недоброчесності тощо.

5.4. Склад Комісії затверджується ректора університету за поданням Вченої ради НУЧК терміном на 2 роки.

5.5. Член спільноти, який став свідком або має серйозну причину вважати, що стався факт порушення цього Кодексу, повинен повідомити про це Комісії з питань етики та академічної доброчесності НУЧК. Неприйнятно подавати (підтримувати подання) безпідставних скарг або скарг без підпису.

5.6. Якщо студент чи працівник має сумніви або непевність, що його дії або бездіяльність можуть порушити Кодекс честі, він може звернутися за консультацією до Комісії.

6. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Члени університетського колективу зобов'язані знати зміст Кодексу честі НУЧК імені Т. Г. Шевченка. Незнання або нерозуміння норм цього Кодексу не є виправданням неетичної поведінки.

6.2. Прийняття принципів і норм цього Кодексу засвідчується підписом учасника освітнього процесу. Зараховані на 1 курс здобувачі вищої освіти університету підписують свою згоду з цим Кодексом в обов'язковому порядку.

6.3. Порушення норм цього Кодексу може передбачати накладання санкцій, аж до відрахування або звільнення з університету за поданням Комісії з питань етики та академічної чесності НУЧК.

6.4. Кодекс честі НУЧК затверджується Вченою радою університету та вводиться в дію наказом ректора.

6.5. Зміни та доповнення до Кодексу ухвалюються винятково рішенням Вченої ради університету за поданням ректорату, студентського Парламенту університету, ППО працівників і студентів НУЧК, керівників структурних підрозділів університету.